

ДЕВЕТИЯТ БРОЙ НА СП. „ЧЕХОПИС“ И БЪЛГАРСКАТА БОХЕМИСТИЧНА ОБЩНОСТ

Борис Илиев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

На 15 ноември в Чешкия център в София беше представен новият девети брой на сп. „Чехопис“, което от години е известно като „списанието на българските бохемисти“. Тъй като до този момент изданието рядко е било представяно пред по-широка публика извън бохемистичната общност, като начало би трябвало да се щрихира общият му облик. От появата си до днес „Чехопис“ е свързан с желанието и усилията на българските студенти по чешка филология да разполагат със свое издание, което не само да отразява университетските им занимания, но и да заявява присъствието им в отношенията между българската и чешката култура. Този стремеж се превръща в необходимата основа за съществуването на „Чехопис“, но конкретният му замисъл като издание, редакцията на броевете, както и грижата за разпространението на списанието и цялата организаторска работа се свързват с името на Ева Коваржова – дългогодишна лекторка по чешки език в Софийския университет. Важна роля за издаването на „Чехопис“ винаги са имали Посолството на Чешката република, Чешкият център, както и организацията на българските бохемисти „Бохемия клуб“.

При очертаването на облика на едно периодично издание вероятно биха могли да се изберат много подходи. Един от тях е да се потърсят определени тенденции в характера на публикациите, в избора на теми, в жанровия диапазон на текстовете, в авторските присъствия. Тук само ще спомена някои традиционни за „Чехопис“ типове текстове: есета и разкази, посветени на чешки градове и забележителности (често вдъхновени от посещения в Чешката република в рамките на студентска мобилност); рецензии за чешка и българска художествена литература; отзиви от литературни изложения, кинофестивали, театрални постановки; интервюта с известни български и чешки учени (емблематично е интервюто с Никола Георгиев в бр. 4), артисти, спортисти и др.; преводи на чешка

литература на български; студентски текстове, писани в рамките на часовете по чешки език в Софийския университет.

Настоящият девети брой не прави изключение от така очертаните тенденции. Диапазонът на текстовете в него е голям – от два влизащи в имплицитна полемика помежду си текста, посветени на чешкия и българския театър, през отзиви за Ноцта на литературата от 2017 и 2018 г. до статии за съвременното изкуство на „алтернативна Прага“, интервюта с Иван Бърнев и с доц. Маргарита Младенова от СУ, превод на епилога на Пенчо-Славейковата „Кървава песен“ на чешки, разкази за (противоречиви) кулинарни изживявания в Чехия, разнообразни студентски есета и оригинална художествена проза. Представянето на броя в Чешкия център беше замислено като събитие с подчертано неформална атмосфера, която да напомня за сплотеността на бохемистичната общност. Присъствието на чешкия посланик Душан Щраух обаче напомни, че издаването на бохемистично списание извън Чехия няма как в даден момент да не получи повече публичност и така да излезе от „семеиния уют“, на който обичат да се радват българските бохемисти.

Тук е моментът да помислим за „Чехопис“ контекстуално, да се запитаме какво е мястото му както в българската бохемистика, така и в общуването между чешката и българската култура. Едно студентско списание лесно би могло да бъде изтласкано в графата „други“, да се превърне в обект на снизходителна добронамереност, но нищо повече. Интересно в това отношение е даденото от редакторката на списанието определение (в предисловието на осми брой). По думите ѝ „Чехопис“ не е седмичник нито месечник, нито пък годишник, а „отвременавременник“ (ако може да се преведе така чешкото „občasník“). Условието за съществуването на издание с такъв несигурен характер, твърди Е. Коваржова, е наличието на студенти, „които пишат добре и с удоволствие и които имат за какво да пишат“. Всеки филолог е наясно, че присъствието на талантиливи студенти е ключово за развитието на съвременната хуманитаристика в момент на дълбока криза. Днешното поколение бохемисти се появява в момент, когато присъствието на чешката култура у нас става все по-осезаемо чрез засилващата се рецепция на чешкото изкуство – най-вече литература, но и кино, театър, визуални изкуства и т.н. Издръжливостта на тези процеси във времето обаче изисква приемственост и пространства за комуникация между студентите и техните преподаватели. Една от възможните платформи за това е „Чехопис“.

Казаното дотук осмисля наименованието „списание на българските бохемисти“ като ангажиращо младите автори, а появата на деветия брой на „Чехопис“ – като значимо събитие. Изданието се превръща в основен фактор за формирането на благоприятна среда за работата на студентите бохемисти или по-точно казано, за публичността на техните занимания, за придаването им на макар и малка социална или общностна значимост. Това може да е добър повод за всички участващи в създаването на списанието да си припомнят, че деветият брой идва след важния, възобновяващ осми брой и дава сериозна заявка за следващия десети брой. Редакторката Е. Коваржова вече е започнала работа по новия проект, остава надеждата, че студентите бохемисти все още пишат добре и имат за какво да пишат.